

Teorija razrade

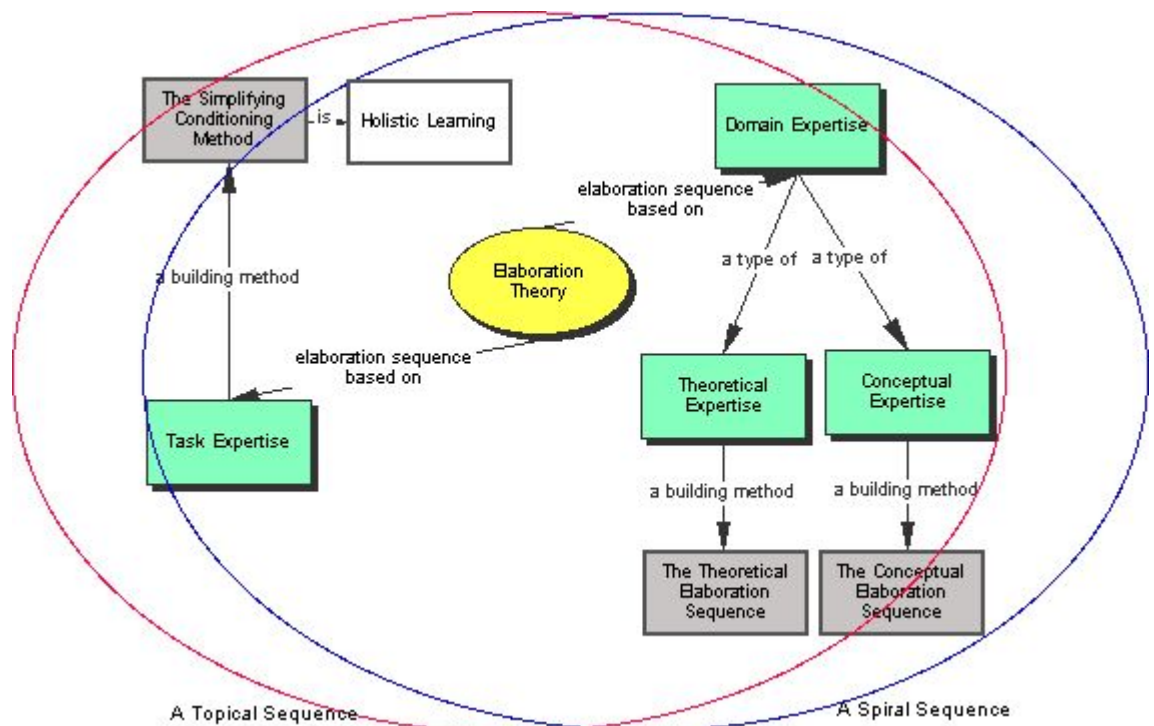
Općenito

Teorija razrade (**elaboration theory**) predstavlja jedan od [kognitivističkih modela za instrukcijski dizajn](#), a koju su predložili [Charles Reigeluth](#) i njegovi suradnici u kasnim 1970-ima. Temeljena na dotadašnjim nalazima kognitivnih istraživanja, nastala je pod utjecajem radova [Jerome Brunera](#) (vidi: [učenje otkrivanjem](#)) i [Davida Ausubela](#) (vidi: [asimilacijska teorija](#))¹⁾. Veoma dobro prihvaćena, teorija razrade je predlagala kako **organizirati i slijediti različite tipove uputa na makrorazini**.²⁾ Za organiziranje naputaka na mikrorazini, Reigeluth predlaže uporabu [teorije komponentnog prikaza Davea Merrilla](#).

Što je teorija razrade?

Ključno načelo teorije razrade jest da učeni **sadržaj** treba organizirati **od jednostavnijeg prema složenijem**, postepeno povećavajući stupanj složenosti. Pritom, učenik mora **razviti koncept** u kojem će nove ideje biti smislene i dobro prihvaćene.

U kontekstu teorije razrade, Reigeluth razlikuje stručnost u određenoj domeni (proces postajanja stručnjakom u kontekstu znanja teoretične naravi) i stručnost u radu (proces postajanja stručnjakom u proceduralnom znanju o disciplini koja uključuje više praktičnih zadataka). S namjerom podučavanja učenika kako bi postao jedan od navedenih, teorija predlaže kako bi smjernice trebale biti organizirane u sljedećih **osam strategija**³⁾⁴⁾:

- **Organizacija strukture (structure organizing)** može biti konceptualna (predstavljanje predmeta ili ideje s nekim zajedničkim karakteristikama), proceduralna (predstavljajući niz akcija kako bi ostvarili cilj) ili teoretska (predstavlja teorijske aspekte, uzroke i posljedice).

Odabrana organizacijska struktura mora odražavati glavni fokus materije. Prema Reigeluthu, u svakom predavanju jedna od tri vrste organizacije se smatra važnijom od preostale dvije.

- **Nizanje** sadržaja⁵⁾ (**sequencing**) s obzirom na povećanje stupnja složenosti. Treba započeti s najosnovnijim nakon čega se nadograđuju kompleksniji sadržaji.
- **Nizanje unutar lekcije** (**within-lesson sequencing**) može, bez obzira na organizacijsku strukturu, biti **tematsko** (tema se dubinski proučava prije prelaska na iduću) ili **zavojito** (sve teme su ukratko predstavljene prije detaljnog obrazlaganja svake od njih). Nizanje sadržaja **unutar lekcije**, uzimajući u obzir odabrani tip organizacijske strukture treba:
  - u slučaju teoretski organizirane razrade predstavljati ideje **od jednostavnijih prema složenijim**,
  - u slučaju procedura predstaviti korake u skladu s njihovim **redoslijedom pojavljivanja** i
  - u slučaju konceptualno organiziranih uputa početi s poznatijim i općenitijim pojmovima.
- **Pregledi** (**summarizers**) (sadržaj recenzenata) predstavljeni su kao naučena pravila nakon kojeg slijede primjeri i praktična primjena.
- **Sintetizatori** (**synthesizers**) (dijagrami, slike i drugo) kako bi se lakše omogućila smislenija integracija i asimilacija novog znanja u postojeće znanje.
- **Analogije** (**analogies**) omogućuju lakše uočavanje odnosa između novih znanja i postojećih znanja.
- **Aktivatori kognitivne strategije** (**cognitive strategy activators**) u smislu slike, dijagrama ili smjernica za naučenu mentalnu reprezentaciju sadržaja.
- **Samokontrola učenika** (**learner control**) također može povećati učinkovitost učenja. Reigeluth sugerira da bi učenici trebali vježbati kontrolu nad nastavnim strategijama i sadržajima.

Kritika teorije razrade rezultirala je novim, više holističkim pristupom Reigelutha 1992., pod nazivom metoda pojednostavljivanja uvjeta (**simplifying conditions method - SCM**). U metodi pojednostavljivanja uvjeta Reigeluth je predložio kako bi instrukcijski dizajneri trebali "*raditi sa stručnjacima na identificiranju jednostavnog slučaja koji je reprezentativan za zadatak u cjelini*"⁶⁾. Ova reprezentativnost bi trebala predstavljati bit samog pravca.

Kritike

Prva kritika teorije razrade odnosi se na činjenicu da je ona više model ili dizajn procedura negoli teorija učenja. Sugerirano je⁷⁾ da teoriju razrade treba preformulirati u skup načela više povezanih sa samim procesom učenja. Ostale kritike ove teorije javljaju se zbog **razlikovanja između samo tri različite vrste znanja** (teorije, postupaka i koncepata). To je pojednostavljen opis ograničenja dizajna, ali postoje istraživanja⁸⁾⁹⁾¹⁰⁾ koja su rezultirala drugačijim, ponekad i znatno većim brojem kategorija znanja. Još jedna kritika ova teorije temelji se na pretpostavci da je većina generalnih pojmova uvijek najbliža učenikovom prvotnom shvaćanju, ali se pokazala neutemeljenom od strane Wilsona i Colea¹¹⁾, osobito u slučaju neodređenih domena učenja.

Ključne riječi i najvažnija imena

- **Teorija razrade, stručnost u domeni znanja, stručnost u zadatku, nizanje sadržaja**
- [Charles Reigeluth](#)

Literatura

Wilson, Brent, and Peggy Cole. A critical review of elaboration theory. *Educational Technology Research and Development* 40, no. 3: 63-79. September 1992.

Elaboration Theory (Reigeluth) at Learning Theories. Preuzeto 11. ožujka, 2011.

TIP: Elaboration Theory (C. Reigeluth). Preuzeto 8. ožujka, 2011.

Ho, Weny. Reigeluth's Elaboration Theory. Pennsylvania. Preuzeto 11. ožujka, 2011.

Pročitaj više

Reigeluth, C.M. The elaboration theory: Guidance for scope and sequence decisions. In C.M. Reigeluth (Ed.), *Instructional-Design Theories and Models: A New Paradigm of Instructional Theory. (Volume II)*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Assoc. 1999.

Reigeluth, Charles M. Elaborating the elaboration theory. *Educational Technology Research and Development* 40, no. 3: 80-86. September 1992.

Hamidi, Farideh, Khoshbakht, Maryam, Abdolmaleki, Shobo. Application of reigeluth instruction design model in virtual education. *Procedia Computer Science* no. 3: 796-800. 2011.

1)

Kearsley, Greg. Elaboration Theory (C. Reigeluth). The Theory Into Practice Database.

2)

Reigeluth, Charles M. In search of a better way to organize instruction: The elaboration theory. *Journal of Instructional Development* 2, no. 3 : 8-15, 1979.

3)

Reigeluth, Charles M. In search of a better way to organize instruction: The elaboration theory. *Journal of Instructional Development* 2, no. 3 : 8-15, 1979. Cited by Ho, Wenyi. Reigeluth's Elaboration Theory.

4)

Wilson, Brent, and Peggy Cole. A critical review of elaboration theory. *Educational Technology Research and Development* 40, no. 3: 63-79, September 1992.

5)

opisuje poredak prema kojem informacija mora biti naučena

6)

Reigeluth, Charles M. Elaborating the elaboration theory. *Educational Technology Research and Development* 40, no. 3: 80-86. September 1992.

7) 11)

Wilson, Brent, and Peggy Cole. A critical review of elaboration theory. *Educational Technology Research and Development* 40, no. 3: 63-79. September 1992.

8)

Alexander, Patricia A., Diane L. Schallert, and Victoria C. Hare. Coming to Terms: How Researchers in Learning and Literacy Talk About Knowledge. *Review of Educational Research* 61, no. 3: 315 -343. Fall 1991.

9)

Dreyfus, H. L., & Dreyfus, S. E. *Mind over machine: The power of human intuition and expertise in the era of the computer*. New York: The Free Press. 1986.

10)

Winograd, T., & Flores, F. Understanding computers and cognition: A new foundation for design. Norwood NJ: Ablex. 1986.

From: <https://www.learning-theories.org/> - **Learning Theories**

Permanent link: https://www.learning-theories.org/doku.php?id=hr:instructional_design:elaboration_theory&rev=1387219144

Last update: **2023/06/19 15:49**

